

Lobster-lift klarer de tunge løft

Et mekanisk løfte-anlæg tager slæbet med at få fangsten ned i lastrummet. Hermed undgår fiskerne at ødelægge ryggen.

- I sig selv kan man sige, at det ikke betyder så meget at løfte 15-30 kilo. Men det bliver uhandy, når man skal gøre det mange gange og samtidig bøjer sig forover og række langt ned i lastrummet.

Det fortæller Morten Hansen, der er skipper på Grenå-fartøjet BJARKE AS520.

Derfor er han meget tilfreds med det løfte-anlæg, som han og de to andre mand om bord har prøvet af de seneste par måneder.

Enkel og mekanisk

Løfte-anlægget bliver populært kaldt "Lobster-liften". Det er et mekanisk system, som virker med et lod. Det er simpelt bygget op og kræver ingen olie, strøm eller hydraulik.

- Liften er mekanisk, så den er ikke afhængig af noget som helst. Jo enklere, jo bedre er det, siger Morten Hansen.

Han fremhæver også, at der ikke skulle laves noget om på fartøjet. Det tog også kun en time at montere anlægget, og man kan selv afmontere det og pakke det af vejen i løbet af få minutter.

Løfte-anlægget bliver tilpasset det enkelte fartøj i højden. Det tager ikke meget plads. På BJARKE fylder det kun 15 centimeter, der hvor det er bredest. Hertil kommer kurvens størrelse.

Lobster-liften har fået sit navn, efter nogle hummerfiskere henvendte sig til Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste for at få løst deres problem med at kurve hummere ned i lasten. Men den kan ikke kun bruges til hummer, den kan også bruges til rødspætter, torsk og tunger. Det er kun et spørgsmål om at justere kontravægten.

Meget lettere

Når besætningen på BJARKE har fanget et træk hummer og har sorteret det, så plejer de at løfte fangsten ned i lasten. De har omkring 5-20 kurve med blandede fisk per træk. Og med 3-4 træk i døgnet kan det blive op over 2 tons om dagen, som skal løftes ned i fartøjets 3 meter dybe lastrum.

- Det var træls arbejde, men siden vi fik installeret liften, er det blevet meget lettere. Nu sætter vi bare kurven fra os på dækket, så forsvinder fangsten ned i lastrummet. Det er virkelig godt og kører alle tiders, siger Morten Hansen.

Slipper for tunge løft

- Manden på dækket slipper for at løfte og samtidig bukke sig ned med kurven. Alt, han skal gøre, er at stille kurven i stativet i lastlugen. Så slipper han den, og liften kører kurven ned til manden i lastrummet og bremser selv i almindelig løftehøjde, forklarer Morten Hansen. Han fortsætter:

- Så manden i lasten slipper for at strække sig op på tæerne og løfte samtidig. Det eneste, han skal gøre, er at tage kurven i stativet og så stille den på plads. Imens kører liften op igen og er klar til at tage imod den næste kurv.

Også de kolleger på havnen i Grenå, der har set Lobster-liften, er begejstret. Der er dog en enkelt detalje, som Morten Hansen gerne vil blive bedre. Liften mangler noget smøring i de små hjul i køreskinnen, der styrer stativet ned med fisken.

Flemming Nygaard Christensen fra Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste har netop været på besøg på "BJARKE" for at høre besætningens kommentarer til Lobster-liften. Resultatet er, at liften nu bliver sendt tilbage til fabrikanten, så den kan få nye og rustfrie hjul med lukkede smøresystemer og i en bedre kvalitet. Det skulle gerne gøre Lobster-liftens køreegenskaber endnu bedre.

Undgå at ødelægge ryggen

Tunge løft og foroverbøjet arbejde – det ødelægger med årene ryggen på de fleste. Men det kan undgås med en lille, forebyggende indsats.

- Ondt i ryggen er efterhånden blevet en folkesygdom. Så både på land og til vands bliver der anmeldt mange arbejdsbetingede lidelser på grund af nedslidning af ryggen. Folk dør nemlig med mange og tunge løft. Og på havet bliver den samme belastning endda væsentligt større, fordi fartøjerne jo ikke ligger stille, mens man arbejder.

Det fortæller Flemming Nygaard Christensen fra Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste. Han fremhæver dog samtidig, at rygskeerne kan forebygges.

- Hummere skal behandles mere skånsomt end andre arter. Man kan ikke hælde eller smide dem ned i lasten, for så risikerer man, at de bliver beskadiget. Derfor har en del hummerfiskerne været nødt til at kurve hummeren ned i lasten, mens de står foroverbøjet. Ellers har de ikke kunnet nå ned til kollegaen, der står i lasten og tager imod. Det belaster ryggen kolossalt, forklarer han.

Forebyggelse

- Men forebyggelse er bedre end helbredelse, understreger Flemming Nygaard Christensen i samme åndedrag. Derfor arbejder Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste på at finde nogle gode og praktiske løsninger, så fiskerne får mulighed for:

- at undgå de belastende løft
- at få nogle bedre og mere hensigtsmæssige arbejdsstillinger
- og så transportvejene bliver gjort kortere.

Det har bl.a. resulteret i, at der er blevet udviklet en prototype af Lobster-liften, som kurver hummerne ned gennem lastlugen og ned i lasten.

- Med Lobster-liften slipper fiskerne for at bukke sig og løfte og vride i ryggen, og de får en lettere og kortere arbejdsgang. Hermed undgår de unødige belastninger, der kan ødelægge deres helbred, lover han.

Udviklet sammen med fiskere

Skipper Morten Hansen og besætningen på "BJARKE" AS520 er med til at udvikle Lobster-liften.

- Det er vores mål, at den færdige lift bliver så god som overhovedet muligt. Derfor er det vigtigt, at fiskerne ude på fartøjerne er med til at udvikle Lobster-liften. I sidste ende er det dem, der skal bruge den til daglig, og derfor ved de bedre end nogen andre, hvordan den skal fungere, understreger Flemming Nygaard Christensen.

Andre ting, der skåner ryggen

Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste har ikke kun været med til at udvikle Lobster-liften. De seneste par år er der også blevet lavet andre ting, der skåner ryggen.

Der er blevet udviklet et vakuum løfte-anlæg, så fiskerne ikke længere skal løfte og stable tonsvis af fiskekasser i lasten. Løfte-anlægget gør det let at stable 50 kilo tunge fiskekasser i lasten. Hermed slipper besætningen for de tunge løft, som kan ødelægge ryggen.

En symaskine til bundgarnsfiskere

Det går også hårdt ud over ryggen, når bundgarns-fiskerne - i mange måneder hvert år - sidder på deres trækasser og syr garn i hånden. Arbejdsstillingen – og dermed helbredet - bliver bedre, når de kan stå op og sy på en symaskine.

Slidt ned

Flere og flere fiskere anmelder en arbejdsbetinget lidelse. De fleste gør det på grund af kronisk nedslidning af ryggen.

Alene i 2001 var der 26 fiskere, der anmeldte en ryglidelse til Arbejdstilsynet. Dernæst var der 19, der anmeldte høreskader og 12, der anmeldte skader på arme, ben og skuldre.

Tilbage i år 2000 var dårlig ryg årsag til over halvdelen af de anmeldte. Her anmeldte 24 fiskere en ryglidelse. Igen var der tale om en stigning, for i 1999 var der 22 anmeldelser.

Det er både nuværende og tidligere fiskere, der anmelder rygskeer.

FAKTABOKS

Ondt i ryggen

- Hver tredje dansker har haft ondt i ryggen inden for det seneste år
- Hver tiende af os har kroniske smerter
- Hver tiende af os har tilbagevendende problemer med ryggen
- Rygproblemer går ud over vores arbejde og livskvalitet
- Og det koster hvert år samfundet milliarder af kroner til behandling, indlæggelse, sygedagpenge, revalidering mm.